

הַלְבוֹת בֵּית הַבְּחִירָה פֶּרֶק ד'

א. אָבֵן הָיְתָה בְּקֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים בְּמַעֲרָבוֹ, וְעָלֶיהָ הָיָה הָאָרוֹן מִנַּח, וּלְפָנָיו צִנְצֻנֹת הַמֶּזֶן וּמִטָּה אֲהָרֹן. וּבִעֵת שְׂבִנָּה שְׁלֹמֹה אֶת הַבַּיִת, וַיֵּדַע שְׁסוּפּוֹ לַחֲרֹב, בָּנָה מָקוֹם לִגְנוֹ בּוֹ הָאָרוֹן לְמִטָּה, בְּמִטְמוֹנִיּוֹת עֲמוּקוֹת וְעֻקְלָקְלוֹת; וַיֹּאשִׁיחֵהוּ הַמֶּלֶךְ צוּה וּגְנוּזוֹ בְּמָקוֹם שְׂבִנָּה שְׁלֹמֹה, שֶׁנֶּאֱמָר "וַיֹּאמֶר לַלְוִיִּם הַמְּכִינִים לְכָל־יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים לֵה', תָּנוּ אֶת־אָרוֹן־הַקֹּדֶשׁ בַּבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵין־לָכֶם מִשָּׂא, בַּפֶּתַח; עֲתָה, עֲבֹדוּ אֶת־ה' אֱלֹהֵיכֶם . . ." (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב' לה, ג).

ב. וּגְנוּזוֹ עָמּוּ מִטָּה אֲהָרֹן וְהַצִּנְצֻנֹת, וְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה; וְכָל אֵלוֹ לֹא חָזְרוּ בַּבַּיִת שְׁנִי. וְאַף אוֹרִים וְתַמִּים שֶׁהָיוּ בַּבַּיִת שְׁנִי לֹא הָיוּ מְשִׁיבִין בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְלֹא הָיוּ נִשְׁאָלִין בָּהֶן, שֶׁנֶּאֱמָר "עַד עַמַּד כָּהֵן, לְאוֹרִים וְתַמִּים" (רֹאה עוֹרָא ב', סג; נַחֲמִיָּה ז, סה); וְלֹא הָיוּ עוֹשִׂין אוֹתָן אֲלֹא כְּדִי לְהַשְׁלִים שְׁמוֹנָה בָּגָדִים לְכוֹהֵן גָּדוֹל, כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מַחֲסֹר בָּגָדִים.

ג. בַּבַּיִת רִאשׁוֹן הָיָה כּוֹתֵל מְבָדִיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים, עָבְיוֹ אִמָּה. וְכִיוֵּן שְׂבִנּוּ בֵּית שְׁנִי, נִסְתַּפַּק לָהֶם אִם עָבִי הַכּוֹתֵל הָיָה מִמַּדַּת הַקֹּדֶשׁ אוֹ מִמַּדַּת קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים; לְפִיכֶךָ עָשׂוּ קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים עֲשָׂרִים אִמָּה תְּמִימוֹת, וְעָשׂוּ הַקֹּדֶשׁ אַרְבָּעִים אִמָּה תְּמִימוֹת, וְהִנִּיחוּ אִמָּה יִתְרָה בֵּין הַקֹּדֶשׁ וְקֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים. וְלֹא בָּנוּ כּוֹתֵל בַּבַּיִת שְׁנִי, אֲלֹא עָשׂוּ שְׁתֵּי פְּרוּכּוֹת אֶחָד מִצַּד קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים, וְאֶחָד מִצַּד הַקֹּדֶשׁ, וּבִינֵיהֶן אִמָּה, כְּנֶגֶד עָבִי הַכּוֹתֵל שֶׁהָיָה בְּרִאשׁוֹן; אֲבָל בְּמִקְדָּשׁ רִאשׁוֹן, לֹא הָיְתָה שָׁם אֲלֹא פְּרֻכַּת אַחַת בְּלֶבֶד שֶׁנֶּאֱמָר "וְהַבְּדִילָה הַפְּרֻכַּת, לָכֶם . . ." (שְׁמוֹת כו, לג).

ד. הַהִיכָל שְׂבִנּוּ בְּנֵי הַגּוֹלָה, הָיָה מֵאָה עַל מֵאָה עַל רוּם מֵאָה; וְכֶךָ הָיְתָה מִדַּת רוּמוֹ: בָּנוּ גִבָּה שֵׁשׁ אַמּוֹת אָטוּם סָתוּם, כְּמוֹ יִסּוֹד לוֹ; וְרוּם כּוֹתְלֵי הַבַּיִת אַרְבָּעִים אִמָּה, וְרוּם הַפִּיּוֹר שֶׁבַתְּקָרָה אִמָּה; וְעַל גִּבְיוֹ גִּבָּה שְׁתֵּי אַמּוֹת פָּנוּי, שִׁיכְנִים בּוֹ הַדֶּלֶף, וְהוּא הַנִּקְרָא בֵּית דִּלְפָּא; וְעָבִי הַתְּקָרָה שֶׁעַל גִּבֵּי בֵּית דִּלְפָּא אִמָּה, וּמַעֲזֵבָה גִּבָּה אִמָּה. וְעָלֶיהָ בְּנוּיָה עַל גִּבְיוֹ, גִּבָּה כּוֹתְלֵיהָ אַרְבָּעִים אִמָּה; וּבִגְגָה גִּבָּה אִמָּה כִּיּוֹר, וְאַמְתִּים גִּבָּה בֵּית דִּלְפָּא, וְאַמָּה תְּקָרָה, וְאַמָּה מַעֲזֵבָה. וּגִבָּה הַמַּעֲקָה שְׁלוֹשׁ אַמּוֹת; וְטָס שֶׁלְּבִרְזֵל כְּמוֹ סִיף, גִּבָּהוּ אִמָּה, עַל גִּבֵּי הַמַּעֲקָה סָבִיב, כְּדִי שֶׁלֹּא יִנוּחוּ עָלָיו הָעוֹפּוֹת וְהוּא הַנִּקְרָא כּוֹלָה עוֹרֵב. הָרִי הַכֹּל מֵאָה אִמָּה.

ה. מִן הַמַּעֲרֵב לַמִּזְרָח, מֵאָה אִמָּה; וְזֶה הוּא חֲשִׁבּוֹנָן: אַרְבָּעָה כּוֹתְלִים זֶה לְפָנִים מִזֶּה, וּבִינֵיהֶן שְׁלוֹשָׁה מְקוֹמוֹת פָּנוּיִן בֵּין הַכּוֹתֵל הַמַּעֲרָבִי וּבֵין הַכּוֹתֵל שֶׁלְּפָנִים מִמֶּנּוּ חֲמֵשׁ אַמּוֹת, וּבֵין כּוֹתֵל שְׁנִי וְשְׁלִישִׁי שֵׁשׁ אַמּוֹת, וּבֵין כּוֹתֵל שְׁלִישִׁי וְרִבְעִי שֵׁשׁ; וְאֵלוֹ הַמַּדּוֹת הֵן שֶׁלְּעָבִי הַכּוֹתֵל עִם הַמָּקוֹם הַפָּנוּי שֶׁבֵּין שְׁנֵי הַכּוֹתְלִים. וְאֶרֶךְ קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים עֲשָׂרִים אִמָּה, וּבֵין שְׁנֵי הַפְּרוּכּוֹת הַמְּבָדִילוֹת בֵּינוֹ וּבֵין הַקֹּדֶשׁ אִמָּה, וְאֶרֶךְ הַקֹּדֶשׁ אַרְבָּעִים אִמָּה, וְעָבִי הַכּוֹתֵל הַמִּזְרָחִי שָׁבוּ הַשַּׁעַר שֵׁשׁ אַמּוֹת; וְהָאוֹלָם אַחַת עֶשְׂרֵה אִמָּה, וְרֹחַב כּוֹתֵל הָאוֹלָם חֲמֵשׁ אַמּוֹת. נִמְצָא הַכֹּל מֵאָה אִמָּה.

ו. מִן הַצִּפּוֹן לְדָרוֹם, מֵאָה אִמָּה: עָבִי כּוֹתֵל הָאוֹלָם חֲמֵשׁ אַמּוֹת, וּמִכּוֹתֵל הָאוֹלָם עַד כּוֹתֵל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרֵה אַמּוֹת. וְכוֹתְלֵי הַקֹּדֶשׁ שֶׁשָּׁה כּוֹתְלִים זֶה לְפָנִים מִזֶּה, וּבִינֵיהֶן חֲמֵשָׁה מְקוֹמוֹת פָּנוּיִן

בין כּוֹתֵל חִיצוֹן וּבֵין הַשְּׁנֵי חֲמֵשׁ אַמּוֹת, וּבֵין שְׁנֵי וְשָׁלִישִׁי שְׁלוֹשׁ אַמּוֹת, וּבֵין שְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי חֲמֵשׁ אַמּוֹת, וּבֵין רְבִיעִי וַחֲמִישִׁי שֵׁשׁ, וּבֵין חֲמִישִׁי וְכוֹתֵל הַפְּנִימִי שֵׁשׁ. נִמְצָא הַכֹּל אַרְבָּעִים אַמָּה מִצַּד זֶה, וְאַרְבָּעִים אַמָּה מִצַּד זֶה שְׁכַנְגָדוֹ, וְרֹחַב הַבַּיִת מִבְּפָנִים עֶשְׂרִים הָרִי מֵאָה אַמָּה.

ז. הַפֶּשֶׁשׁ הוּא הַשַּׁעַר הַקָּטָן; וְשְׁנֵי פֶשֶׁשִׁין הָיוּ לְהִיכָל מִצְדֵי הַשַּׁעַר הַגָּדוֹל שְׁבָאֲמָצְעוֹ אֶחָד בְּצִפּוֹן, וְאֶחָד בְּדָרוֹם: שְׁבָדָרוֹם, לֹא נִכְנָס בּוֹ אָדָם מֵעוֹלָם; וְעָלָיו הוּא מִפְּרֹשׁ עַל יְדֵי יַחֲזָקָא לְ"הַשַּׁעַר הַזֶּה סָגוּר יִהְיֶה לֹא יִפְתָּח . . ." (יַחֲזָקָא מִד, ב). וְשְׁבָצִפּוֹן, בּוֹ נִכְנָסִין. וּמֵהֵלֶךְ בֵּין שְׁנֵי הַכוֹתָלִים עַד שְׁמָגִיעַ לְמָקוֹם פְּתוּחַ לְקֹדֶשׁ מִשְׁמָאלוֹ, וְנִכְנָס לְתוֹךְ הַהִיכָל; וּמֵהֵלֶךְ עַד שַׁעַר הַגָּדוֹל, וּפּוֹתָחוֹ.

ח. הַשַּׁעַר הַגָּדוֹל הָיָה רָחֵב עֶשֶׂר אַמּוֹת, וְגָבְהוֹ עֶשְׂרִים אַמָּה. וְאַרְבַּע דְּלָתוֹת הָיוּ לוֹ שְׁתֵּים בְּפָנִים, וְשְׁתֵּים מִבַּחוּץ: הַחִיצוֹנוֹת נִפְתָּחוֹת לְתוֹךְ הַפְּתָח לְכִסּוֹת עֲבִיו שְׁלֹפּוֹתֵל, וְהַפְּנִימִיּוֹת נִפְתָּחוֹת לְתוֹךְ הַבַּיִת לְכִסּוֹת אַחוּרֵי הַדְּלָתוֹת.

ט. פְּתָחוֹ שְׁלֹאֻלָם הָיָה גְבוּהָ אַרְבָּעִים אַמָּה, וְרֹחַב עֶשְׂרִים; וְלֹא הָיוּ לוֹ שַׁעֲרִים. וַחֲמֵשׁ מִלְתָּרִיּוֹת שְׁלֵמִילָא הָיוּ עַל גְּבֵי פְתָחוֹ מִלְמַעְלָה הַתַּחְתּוֹנָה עוֹדֶפֶת עַל הַפְּתָח אַמָּה מִזֶּה וְאַמָּה מִזֶּה, וְכָל אַחַת מִחֲמִשָּׁתָן עוֹדֶפֶת עַל שְׁלֻמָּטָה מִמֶּנָּה אַמָּה מִזֶּה וְאַמָּה מִזֶּה; נִמְצָאֵת הָעֲלִיוֹנָה שְׁלוֹשִׁים אַמָּה. וְנִדְבָךְ שְׁלֹאבָנִים הָיָה בֵּין כָּל אַחַת וְאַחַת. וְזוֹ הִיא צוּרַת הַמִּלְתָּרִיּוֹת [אִיּוֹר הוֹשֵׁמֶט כֹּאן].

י. וְזוֹ הִיא צוּרַת הַהִיכָל, לְפִי מִדַּת אָרְכוֹ וְרָחֲבוֹ [אִיּוֹר הוֹשֵׁמֶט כֹּאן]. הַהִיכָל הָיָה בְּנִינוֹ רָחֵב מִלְפָּנָיו וְצָר מֵאַחוּרָיו, כְּמוֹ אֲרִי. וַיִּצְיָעִים הָיוּ מִקְפִּין לְבַיִת כָּלוֹ מִסְבִּיב, חוּץ לְכוֹתֵל הַמִּסְבָּה. הִצְיָעַת הַתַּחְתּוֹנָה חֲמֵשׁ, וְרָבַד עַל גְּבֵה שֵׁשׁ; וְהִצְיָעַת הָאֲמָצְעִית שֵׁשׁ, וְרָבַד עַל גְּבֵה שְׁבַע; וְהִעֲלִיוֹנָה שְׁבַע: שְׁנֵאֲמָר "הִצְיָעַת הַתַּחְתּוֹנָה . . ." (מַלְכִּים א ו, י). וְכֵן הָיוּ הַשְּׁלוֹשׁ יִצְיָעִים מְקִיפִים לְבַיִת, מִשְׁלוֹשׁ רוֹחוֹתָיו.

יא. וְכֵן סָבִיב לְכוֹתְלֵי הָאוּלָם מִלְמָטָה עַד לְמַעְלָה, כֶּךָ הָיוּ: אַמָּה אַחַת חֶלֶק, וְרָבַד שְׁלוֹשׁ אַמּוֹת, וְאַמָּה חֶלֶק, וְרָבַד שְׁלוֹשׁ אַמּוֹת עַד לְמַעְלָה. וְנִמְצָאוּ הָרַבְדִּין מִקְפִּין לְכוֹתָלִים רָחֵב כָּל רָבַד שְׁלוֹשׁ אַמּוֹת, וּבֵין כָּל רָבַד וְרָבַד אַמָּה; וְרָבַד הָעֲלִיּוֹן, הָיָה רָחֵב אַרְבַּע אַמּוֹת.

יב. כָּל אֵלּוֹ הַמְּקוֹמוֹת הַפְּנוּיִים שְׁבִין הַכוֹתָלִים, הֵם הַנִּקְרָאִים תָּאִים; נִמְצָאוּ הַתָּאִים הַמְּקִפִּין לְמִקְדָּשׁ, חֲמֵשׁ מִן הַצִּפּוֹן וַחֲמֵשׁ מִן הַדָּרוֹם וְשְׁלוֹשׁ מִן הַמַּעְרָב. וְשְׁלוֹשׁ דִּיּוּטוֹת הָיוּ, דִּיּוּטָה עַל גְּבֵי דִיּוּטָה. נִמְצָאוּ חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר תָּאִים בְּדָרוֹם, חֲמִשָּׁה עַל גְּבֵי חֲמִשָּׁה; וְכֵן בְּצִפּוֹן חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר. וְשְׁמוֹנָה תָּאִים הָיוּ בַּמַּעְרָב, שְׁלוֹשָׁה עַל גְּבֵי שְׁלוֹשָׁה וּשְׁנַיִם עַל גְּבִיהֶן בְּדִיּוּטָה אַחַת. הַכֹּל שְׁמוֹנָה וְשְׁלוֹשִׁים תָּאִים.

יג. שְׁלוֹשָׁה פְּתָחִים הָיָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִן הַתָּאִים אֶחָד לְתֵא מִן הַיָּמִין, וְאֶחָד לְתֵא מִן הַשְּׁמָאל, וְאֶחָד לְתֵא שְׁעַל גְּבִיו; וּבִקְרֹן מִזְרָחִית צְפוֹנִית בְּתֵא שְׁבִדִּיּוּטָה הָאֲמָצְעִית, הָיוּ חֲמִשָּׁה פְּתָחִים אֶחָד לְתֵא מִיָּמִין, וְאֶחָד לְתֵא שְׁעַל גְּבִיו, וְאֶחָד לְמִסְבָּה, וְאֶחָד לְתֵא שֵׁישׁ בּוֹ הַפֶּשֶׁשׁ, וְאֶחָד לְהִיכָל.

יד. ומסבה היתה עולה מקרן מזרחית צפונית לקרן צפונית מערבית, שבה היו עולין לגגות התאים: היה עולה במסבה, ופניו למערב; הלך את כל פני הצפון, עד שהוא מגיע למערב; הגיע למערב, הפך פניו לדרום; הלך את כל פני המערב, עד שהוא מגיע לדרום; הגיע לדרום, הפך פניו למזרח, והיה מהלך בדרום עד שהוא מגיע לפתחה שלעליה, שפתחה שלעליה היה פתוח לדרום. ובפתחה שלעליה, היו שתי כלנסות שלארוז שבהן עולין לגגה שלעליה.

זו. וראשי פסיפסין היו מבדילין בעליה, בין גג הקדש לגג קדש הקדשים. ולולין היו פתוחין בעליה, לבית קדש הקדשים, שבהן משלשלין את האמנין בתבות, כדי שלא יזונו את עיניהם מבית קדש הקדשים; ופעם אחת בשנה מפסח לפסח, מלבנין את ההיכל.